

LAUSUNTO

3.9.2018

TEM/1382/00.06.01/2018

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto aiheesta ”Arviomuistio alaikäisavioliittojen sääntelytarpeesta”

Oikeusministeriö on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriön lausuntoa aiheesta ”Arviomuistio alaikäisavioliittojen sääntelytarpeesta”. Lausunto on pyydetty antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Työ- ja elinkeinoministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Suomessa solmittavat alaikäisten avioliitot (poikkeuslupamenettely)

1. Pitäisikö alle 18-vuotiaalla olla jatkossakin mahdollisuus saada poikkeuslupa avioliiton solmimiseen alaikäisenä?

Vastaus: Ei

Kommentit/perustelut:

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että poikkeuslupamahdollisuudesta luopuminen on perusteltua. Arviomuistiossa tuodaan esiin, että uusissa kansainvälisten ihmisoikeuselin-ten antamissa suosituksissa suhtaudutaan entistä kriittisemmin alaikäisiin solmittuihin avioliittoihin. Kansainvälisessä keskustelussa on selkeä pyrkimys estää lapsiavioliitot pitkällä tähtäimellä kokonaan. Poikkeusmenettelystä on luovuttu tai siitä ollaan luopumassa Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa.

Luopumisen etuna on, että lainsäädännöllä kohdeltaisiin kaikkia alaikäisiä samalla tavalla. Poikkeusmenettelystä luopuminen antaisi viestin siitä, ettei oikeusjärjestelmässämme pidetä alaikäisten solmimia liittoja suotavina, millä voisi olla heijastusvaikutuksia myös ulkomailla solmittujen alaikäisavioliittojen tunnustamiseen Suomessa.

2. Arviomuistion luvussa 4.1.2 on hahmoteltu vaihtoehtoja nykyisen poikkeuslupamenettelyn kehittämiseksi. Jos poikkeuslupamahdollisuus säilytettäisiin jatkossakin, tulisiko olemassa olevaa sääntelyä kehittää joillakin seuraavista tavoista:

a. Kirjaamalla lakiin ehdoton alaikäraja (esim. 16 vuotta)

Vastaus: Kyllä

b. Kehittämällä kuulemismenettelyä siten, että sosiaaliviranomaiset kuulisivat alaikäistä hakijaa aina

Vastaus: Kyllä

Kommentit/perustelut:

Ehdoton alaikäraja olisi vähimmäisvaatimus, jos poikkeuslupamenettely säilyisi. Lapsen edun huomioimen edellyttäisi myös sosiaaliviranomaisten osallistumista sekä alaikäisen kuulemista.

3. Onko arviomuistion 4.1 luvussa arvioitu nykytilan sekä eri sääntelyvaihtoehtojen (ehdottoman alaikärajan kirjaaminen lakiin, kuulemiskäytännön täsmentäminen, poikkeuslupamenettelystä luopuminen) etuja ja haittoja riittävän kattavasti?

Vastaus: Kyllä

Ulkomailla solmittujen alaikäisavioliittojen tunnustaminen

4. Arviomuistion luvussa 4.2 on arvioitu ulkomailla solmittujen alaikäisavioliittojen tunnustamiseen liittyvän sääntelyn nykytilaa sekä mahdollista tarkistamistarvetta. Pidätkö nykyistä tunnustamissääntelyä asianmukaisena?

Vastaus: En

5. Jos ette pidä nykyistä tunnustamissääntelyä asianmukaisena, millä perusteella ja miten sitä tulisi mielestänne kehittää?

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että muistiossa esitetysti tulisi arvioida tarve säätää sellaisten avioliittojen tunnustamisesta, joissa osapuolena oleva alaikäinen on Suomen kansalainen tai hänen asuinpaikkansa on Suomessa. Näissä tilanteissa voitaisiin esimerkiksi säätää, että tällaiset avioliitot tunnustetaan Suomessa päteviksi vain erityisestä syystä.

Tilanteissa, joissa puolisoilla ei avioliiton solmimishetkellä ole ollut liittymiä Suomeen, voitaisiin muistiossa esitetysti säätää esimerkiksi, että alaikäisenä ulkomailla avioituneen avioliittoa ei tunnusteta puolison ollessa alaikäinen tunnustamisen tullessa Suomessa arvioitavaksi. Tästäkin pääsäännöstä voitaisiin poiketa, jos avioliiton tunnustamatta jättäminen johtaisi kohtuuttomuuteen alaikäisen tai hänen lapsensa kannalta.

Osastopäällikkö

Antti Neimälä

Maahanmuuttojohtaja

Sonja Hämäläinen

Tiedoksi

Erityisavustaja Arvola
TTM/KOMA
AKO/ Kotouttaminen